

Kitajci so srednje postave. Za vitko, tenko telesno vzrast ne marajo, ker se oblačijo v široko obleko, v katerej se telesna vzrast ne pozna. Široko čelo, udrt pločast nos, majhene napošev stoječe oči, velika široka ušesa, srednje velika usta in oljnato-rumena pôlt so znamenja njih mongolskega plemena. Lase imajo črne; plave (rumene) ali še celó rudeče lase sovražijo Kitajci.

Kitajci so pohleven, blag in zeló mehák narod. Bodi si v obnaši ali govorjenji nikoli niso surovi, neugnani in neotesani, povsod se vedejo dostojno in plemenito. Razburjenost in strast sovražijo Kitajci, a ne morda zaradi pomanjkanja živahnosti, marveč zato, ker so se vže od mladih nog učili vladati samega sebe. Skromnost je vsakemu Kitajcu neka prirojena lastnost, katero najdeš pri ubožnih in imovitih, pri učenih in nevednih.

Ni ga skoraj ljudstva, ki bi bilo takó delavno, trudoljubivo in zmerno, kakor je Kitajec. Vže iz otročjih let vaje je vsakemu delu in delati mora ves čas svojega življenja, ako se hoče pošteno preživeti. Kitajec dela po ves dan in je srečen, ako si zvečer ugasí glad in žejo z najpriprostejšo jedjo in pijačo.

Obleka Kitajcev je primerna ondotnemu gorkemu podnebjju in je v primeri z našo obleko zeló široka. Nosijo dolgo, podšito suknjo, preko katere oblečejo še drugo s širokimi rokavi. Ubožni imajo suknje od volnenega blagá, bogatini pa od svile. Moška obleka je navadno modre, vijoličaste ali pa črne barve. V rumeno barvo se ne sme nihče drug oblačiti nego cesar sam in pa cesarjeviči. Po zimi podšijejo obleko z vato, imovitejši pa tudi s kožuhovino.

Poljedelstvo je pri Kitajcih najbolj razvito in lahko rečemo, da Kitajci v tej stroki presegajo vse druge narode. Koliko Kitajci cené in spoštujejo poljedelstvo, kaže nam njihova lepa navada, da mora sam cesar po jedenkrat na leto orati. Takrat se poda cesar v velikem svečanem obhodu na polje; vrže se ondu na kolena, priklone se devetkrat do tal in prosi Boga za dobro letino. Potlej daruje Bogu junca, prime za lepo okinčano oralo, ter razorje nekoliko brazd, v katere vseje nekoliko semena.

Veliko spoštovanje imajo Kitajci do učenjakov, rekše ónih ljudi, ki so si prisvojili toliko znanja, da morejo zvršiti težke državne skušnje, brez katerih se ne more dobiti nobena javna služba. Uradniki ali mandariní, odvisni so drug od drugega po stopnji svoje časti, ter se ločijo med seboj tudi po obleki. Vsak mandarin ima po postavi natanko določena svoja javna opravila, pa tudi svoje domače življenje. Sploh je na Kitajskem vsak človek takó odvisen od vlade, da si niti hiše ne sme pozidati drugače, nego onako, kakor mu velewa postava za njegov stan.

B o ž i č.

Pri nas domá v družinskej sobi je stala pod sivo pobarvanim čelešnikom leto in dan pručica od hrastovega lesá. Bila je vednó čisto umita, a ob sobotah je bila z belim peskom oribana, kakor vsa druga nepobarvana hišna oprava, da-si jo smo redko kdaj rabili. Vsak večer jo je imela babica, da je na njej klečeč molila svojo večerno molitev; takó tudi ob sobotah zvečer, ko so oče posegli po rujavem moleku, da smo vkupe molili sv. rožni venec. Ko je pa prišla jesen in dolgi adventni večeri, ko so dekle, mati in babica sedele pri vretencih, in so iz ust do ust šle čudne pravljice in pripovedke,

in se pele sv. pesni, sedel sem jaz na pručici pri nogah babice, ter jim prisluškal z odprtimi ustmi takó dolgo, da nisem zaspal. Ko mi je pa jela glava težka postajati, potegnili so mati izpod postelje predal, v katerem je bila moja posteljica. Večkrat je pa morala babica k meni leči, predno sem zaspal, da so izginili strahovi, o katerih sem slišal tolike grozovitosti.

Dolge adventne noči so bile pri nas vendar zelo kratke, ker vže rano zjutraj je bilo vse na nogah. Hlapci so opravljali živino, a dekle so kuhale zajutrek in pokladale prašičem. Mati so v izbi prižgali luč, potem so vstali tudi oče in oba sta se oblekla v obleko, ki ni bila niti za praznik, niti za delavnik. Potem so mati z babico tiho šepetali in če sem jih jaz kaj vprašal, rekli so: „Tiho, bodi in spi!“ Potlej so oče prižgali svetilnico ter se z materjo tiho odpravili iz sobe. Zunaj sem slišal duri zaškipati in videl luč odsevati mimo okna; slišal sem škripanje snega pod urnimi koraki in rožljanje pasje verige. Potem je bilo zopet vse tiho in zopet sem zaspal.

Oče in mati sta šla skoraj v tri ure oddaljeno farno cerkev k zornicam. Sanjalo se mi je o njih. Čul sem mile glasove zvonov, glasno doneče orglje in odmev pesni „Pozdravljena Kraljica!“ Videl sem nebrojno lučice na oltarji in zlate angelce. Tisti pa, ki stoji s trombo nad prižnico, razprostrl je peroti in vzplaval preko polja in gozdov, glasno naznanjajoč, da se bliža prihod Gospodov. — Ko sem se vzbudil, stalo je solnce vže visoko na nebu, mati in oče sta bila vže domá, babičina postelja poleg moje je bila vže postljana. Ravnokar je prišla babica iz kuhinje z veliko skledo mrzle vode, da mi umije obraz. Lice mi je zaščenelo od mrzle vode in iz same rahločutnosti sem se začel jokati. Babica pa me tako čudno pogleda, da sem se iz solz začel na ves glas smijati. Potem sva skupaj molila jutranjo molitev — a zdaj še le sem dobil zajutrek.

V tem je babica prinesla iz kuhinje velik škafr repe, ki nama jo je bilo olupiti. A pri tem delu nisem mogel babici ustreči; vrezal sem ali pregloboko v repo — ali pa sem lupino celo pustil. Ko sem se slednjič vrezal v prst, hudovala se je babica, rekoč: „Ti vender nisi za drugo, nego da bi te v sneg posadil!“ — a pri tem so mi z veliko skrbjo obežavali rano.

Takó so potekali adventni dnevi in babica mi je vedno gostejše pripovedovala o božjem Detetu, ki pride na zemljo.

V tem je bilo vedno živahnejše v hiši. Hlapci so snajžili živino, donašali so pridno stelje in pripravljali rezanice; dekle so pomivale po izbi in kuhinji. V tem je bil zame pač vesel čas; zelo me je veselilo videti tak nered po izbi, ko je ležalo vse križem, da sem si mogel od blizu ogledati steklene podobe, ki so sicer visoko tam v kotu visele — potem uro z njenim čestitljivim licem in dolgim mahalom. Zna se, da se je nisem smel pritakniti, ker se pod mojimi prsti precej kaj skrha ali odbije — takó so dejali mati. Pazil sem vender vedno na vsak trenotek, ko bi matere ne bilo v izbi — dekle namreč niso dosti pazile name. Kmalu mi je prišel zaželjeni trenotek. Mati so šli v kuhinjo — in jaz hajdi po pručico. Postavim jo h klopi in v trenutku sem bil s klopi na mizi, kder je ležala ura. Ogledujem jo od vseh strani, polagoma odprem vrata na strani, pokukam na medena kolesca in potipljem, ali ne gré — a ni šlo. Še trdneje potipljem, pa tudi ne gré. Nazadnje pritisnem na neko leseno poličico in v hipu začno kolesca strašno ropotati. V

neskončnem strahu skobalim se z mize na klop a s klopi se prekucnem na mokra tla, v katerem trenutku pa so me vže mati držali za suknjico. Kolesca so neprenehoma ropotala, mati pa me zasučejo skozi duri, ter me z obema rokama potisnejo pred hišo v sneg. Ves sem bil potrť. Od znotraj sem slišal glasno smijanje dekel — a uro sem še vedno slišal ropotati. Ko sem nekaj časa jokaje tú stal in le nikogar ni bilo, ki bi me poklical nazaj v hišo, stopam dalje po snegu mimo hleva naravnost proti gozdu. Vedel nisem, kam hočem — a čutil sem, da se mi je zgodila strašna krivica in da nikakor ne morem nazaj. Vender pa sem se vsako minuto ozrl — ali me morda kdo domačih ne kliče.

Nisem prišel še do gozda, ko zaslišim glasno žvižganje. Ta žvižg sem dobro poznal. Babica je položila dva prsta v usta, ter mi dala svarilno znamenje. „Kam pa greš neumni otrok?“ klicali so za menoj, „le pojdi saj te bo hostarica vzela!“ Kakor blisk sem se obrnil pri teh besedah, ker hostarice sem se zelo bal.

Ali še nisem smel v hišo. Ostal sem na dvorišči, kder so oče z dvema hlapcema prašica klali. V tem sem pozabil storjeno mi krivico. Zdaj pridejo mati z veliko skledo vode in ugledavši me, pravijo: „Le glej, da se ne umažeš!“ Iz teh besed sem spoznal, da so vže dobri z menoj. Zopet sem bil srečen. Zletel sem v izbo, da bi se nekoliko ogrěl. Tú je bilo vže vse v redu. Ura na steni je tolkla mnogo glasneje po novo osnaženej sobi.

Slednjič je bilo vse mirno po hiši, snaženje se je zvršilo in napočil je predbožični dan. Ta dan nismo južinali v sobi, nego v kuhinji. Miza v izbi je bila z belim prtom pogrnjena, poleg nje je stala pručica. Jaz sem po prstih hodil v izbo ogledavat novo suknjico, hlače in klobuk, ki so viseli na žreblji. Sem in tjà pogledaval sem skozi okno, da-li ne naletuje zopet sneg, ker so mi oče obljubili, da bom pri lepem vremenu šel z hlapcem k pólunočnici. Vse je bilo mirno. Tudi oče so rekli, da ne bode premrzlo, ker so bili vrhovi gorá v meglo zaviti. Nemiren sem bil samó jaz, ker so mi misli uhajale zdaj v kuhinjo, kder so mati kuhali velik lonec mesá, zdaj na novo obleko — na pólunočnico — in Bog vé, kam še.

Ravno pred „kajenjem“, po katerej stari navadi so se pokadila vsa poslopja, nastal je mej očetom in materjo majhen prepir. Hostarica je bila tú in mati so jej darovali kos mesa. Na tem so se jezili oče. Sicer so uboge radi in po večkrat obilo obdarovali ali hostarici niso dovolili ničesar podariti. Hostarica ni bila domača v občini; hodila je le po hosti, nabirala mah in gobe ter v napólu razpálih ogljarskih kočah netila ogenj, da se je grela, tudi spala je v njih. Prosjačila je tudi po vasi in otroci smo se je zelo bali, ker so pravili o njej, da zna narediti, da krave dobó rudeče mleko in mnogo enakih stvari. Nam pa ni nikdar kaj žalega storila.

Kdor jej je le nekoliko dobrega storil, zahvaljevala se mu je: „Bog ti povrni tisočkrat tjà gori do nebes!“ — Kdor pa jo je razžalil, pretila mu je: „Čakaj, izprosim ti najglobokejši pekel!“

Hostarica je k nam rada hodila, nebrineč se za lajanje psa na verigi. Pred hišo je sedla in čakala takó dolgo, da so jej dali mati mleka ali košček kruha. Materi je dobro délo, ko jim je želela blagoslova — ali oče so dejali, da nje želja nima nobene vrednosti.

Ko so pred mnogimi leti v vasi zidali šolo, prišla je ta žena s svojim možem v naš kraj. Pomagala je pri delu — a ko se je njen mož pri kamnolomu ubil, ni delala več. Začela je hoditi po samoti in vsi so rekli, da je izgubila um. — Sodnik jo je večkrat vže izgnal iz občine — a vselej se je vrnila. „Ako bi ničesar ne dobila, bi se tudi ne povrnila,“ dejali so oče, „in ko bode stara bomo morali skrbeti za njo!“

Mati niso ničesar odgovorili. Obdarovali pa so jo malo — a danes pa obilnejše k slavi velikega praznika.

Po „kajenji“ postavijo oče svečo na mizo in mati prinesó večerjo na mizo. (Večerjali smo zopet v sobi.) Veliki hlapec pripovedoval je potem o strahovih, o zakladih, najdenih ta večer itd. Mali hlapec mu je ugovarjal, rekoč, da ničesar ne verjame razun tega, da živina na sv. večer med polunočnico govori v človeških glasovih, ker to je slišal od izkušenih, resnicoljubih, starih ljudi. Potem so zapeli sv. pesni — ali da-si sem drugekrat petje rad poslušal, nocoj mi ni dalo mirovati. Hotel sem oblečen biti v novo obleko, da me hlapec ne pusti doma. Končno se me babica usmili in me napravi. Ob deveteh uri so bili vsi napravljeni. Velikega hlapca sem se prijel za suknjin rob v tem, ko so me stariši in babica poskropili z blagoslovljeno vodo ter mi zabičevali naj ne padem — ali ne zmrznem po poti.

Potem smo šli. Veliki hlapec nosil je velikansko svetilnico sê smoljnato lučjo, ki je razširjevala rudeče žarke po bliščečem se snegu, kámenih in štorih kraj pota. Grozna se mi je zdela ta rudeča luč in poleg nje naše dolge sence. Nekaj časa smo šli po ozkej stezi in jaz sem bil vesel, da nisem bil zadnji, ko smo stopili drug za drugim.

Potem smo prišli na travnik. Po leti je tù potoček glasno žuborel a zdaj ga je bilo komaj slišati, ker ga je pokrivala debela ledena skorja. Pot nas je peljala mimo mlina; iz svetilnice utrnila se je debela iskra in veter jo je zanesel na nizko streho. Se vé da je takój ugasnila, ker je bila streha z debelim snegom pokrita.

Stopili smo v temen gozd; kako čarobno-lepo zdelo se mi je tù! Kako veličastno so stali tù mogočni gozdni velikani v tihem nočnem miru. V svojem mladem srci sem čutil blaženost sv. noči! Zna se, ko bi bil sam, bil bi strepetal od gróze. — Zdaj smo zaslišali znane glasove sosednjih vaščanov, ki so prišli po cesti, katero smo ravnokar nastopili. Glasno so se pogovarjali in smijali a meni se je zdelo, da to niti pravo ni, ker moje misli so bile vže v cerkvi. Kako lepa mora biti po noči godba in toliko lučie prižganih — o vsem tem mi je babica vže davno pripovedovala.

Ko smo vže dolgo po cesti hodili — potem preko polja in potem še jedenkrat skozi gozd, zaslišimo tiho žvenkljanje — potem zopet nič — in zopet glasneje. Bil je to glas malega zvona v farnej cerkvi. Ko smo prišli na višavo, zagledali smo mnogo mnogo lučie, ki so vse hitele proti cerkvi. Mali zvon je potihnil, oglasil se je srednji in zvonil dolgo in dolgo, da smo dospeli k cerkvi. Zdaj je zadonel veliki zvon — a kmalu so se združili vsi trije v najblažjem soglasji. Ko vže davno potem niso več zvonili, donel mi je njih glas po ušesih. Nisem jih mogel pozabiti. Res je torej, kar mi je babica pripovedovala: „O pólunoči začnó zvonovi zvoniti in zvoné tako dolgo, da dospé najzadnji prebivalec iz najbolj oddaljene vasi v cerkev.“

Cerkev stoji na z brezami in jelkami obrastenem griči. Malo pokopališče ograja nizek zid.

Visoka, ozka cerkvena okna so se jela svetiti — zvonovi so novič zadeneli, orglje so zapele in mi smo stopili v cerkev. Tù je bilo vse drugače nego ob nedeljah. Luč je bila pri luči, da je bilo svetlo, kakor ob belem dnevi. Večna luč je rudeče žarela. Pozlačeni tabernakelj se je svetil, kakor bi bil od suhega zlatá.

Hlapec me je peljal skozi dve vrsti klopí k stranskemu oltarju, kder je vže mnogo ljudi stalo. Tù me postavi na stopnice — na oltarji zagledam stekleno omaro, katere poprej nikdar še videl nisem. Stala je sredi dveh jelčic. Hlapec mi zašepeče: „Tù so jaslice, le oglej si jih!“ Zdaj pa pristopi k meni stara ženica, ter pravi: „Ali pa tudi veš, kaj je to? Ali vidiš to-le iz štirih deščic narejeno? To je hlev. Tù je skala, v mahu pa stojijo pastirji in njih čreda. Tù v hlevu v rudečih jasicah je Jezušček, ki leži na slamici. Poleg njega sta Marija in sv. Jožef. Zadaž sta osel in vol, a spredaj so pastirji, ki so malemu Jezusu prinesli jagnjeta v dar. One velike hiše in stolpi so mesto Betlehem. V zraku nad njim plava angel, oznanujoč rojstvo nebeškega Kralja. V štirinajstih dneh, o prazniku sv. treh kraljev, pridejo sem tudi sv. trije kralji. Oni imajo veljblode in jeden izmej njih je čisto črn. Ali si si zapomnil vse? Zdaj pa le dobro vse oglej, da bodeš znal materi povedati.“ Dobra ženica je pokleknila poleg mene na tla in začela moliti. Ona izvéstno ni znala peti z drugimi.

Pazno sem si ogledal vse stvari v steklenej omarici. Razven Marije, ki je imela na glavi modro ruto, notri do tal segajočo, bili so vsi ljudje oblečeni, kakor možje tù pri nas. Sv. Jožef je imel tudi zelene nogavice in kratke úsnijate hlače.

Ko se je končala zahvalna pesen pred sv. mašo, prišel je hlapec po-mé. Začela se je sv. maša. Ministrant je zažvenkal, iz zakristije so stopili gospod župnik v krasnem plašči pred oltar, za njimi pa so se vrstili štirje nositelji gorečih bakelj v rudečih plaščih. Orglje so zagromele polnoglasno, gosli in trombe so je spremljevale. Pred oltarjem se je vzdignil beli dim kadila, da je kmalu zagrnil ves oltar v dehteči oblak. — Pri darovanji so utihnile orgle — samó dva glasova sta pela ljubko pastirsko pesen. Pri „sanctus-u“ so zapeli malemu Jezusu „pesen pri zibeli,“ mej evangelijem in povzdigovanjem pa sta se na koru slišala kukavica in slavec kakor v najlepšej vigredi.

Globoko se mi je vtisnil spomin na sv. noč — a jaz ne bi mogel ukati veselja. Postal sem resen in miren; čutil sem svetost velikega praznika. — V tem pa sem vedno mislil na dom, stariše in babico, ki zdaj pri jedinej luči klečé okolo mize — ali pa vže spé v tem, ko je zunaj po vsej naravi izlit mir svete noči.

Ko se je sv. maša končala in so pogasnile lučice, odpravili smo se domóv. Iz cerkve prišedši bila je zunaj gosta megla — a vender je bilo svetlejšé, moral je mej tem mesec vzhajati. Svetilnic niso več prižigali.

Bila je še le jedna ura — a cerkvenik je zvonil zornico. Še jedenkrat sem se ozrl, temá je bila v cerkvi, le večna luč se je rudeče žarela.

Ko sem se obrnil, hoteč se prijeti hlapca za suknjin rob, ni ga bilo nikjer več. Malo ljudi je stalo še tù, hlapec je moral vže iti naprej, toraj se spustim v dir mimo ljudi, ter hitim, kar najhitreje morem. Kmalu sem pustil

vse ljudi za seboj — a hlapca le nisem našel. Za trenotek postojim: ali naj se vrnem? „Nè, naravnost domov grem,“ sem si mislil — in zopet začnem hiteti. Sem in tjà je ležalo v snegu ogorelo oglje smolnatih bakelj, ki so je ljudje v cerkev gredé otresli. Na desno in levo pa je iz goste megle molélo grmovje in štorovje — tako črno, da mi je jelo grôza postajati. Zôna me je izpreletela tudi vselej, kadar sem prišel na križ potov, ker sem večkrat slišal, da v svetej noči hudobec na razpotjih ljudi čaka ter jim ponuja zakladov, ako mu zapišejo dušo. Nazadnje sem trdno sklenil, na take stvari niti misliti nè — a čim bolj sem si je odganjal, tem živeje so mi stopale pred oči.

Strah me je gonil naprej. Prišel sem vedno globokeje v gozd; vrhovi dreves so šumeli in debele kepe snegá so zdrsovale na tla. Sèm in tjà je bila taka temá, da niti dreves nisem razločeval. Kmalu sem izgubil pot. To me ni dosti oviralo. Sneg ni bil visok in tudi tla so bila ravna. Kmalu pa so se jela tla vzdigovati, stopal sem vedno više, grmovje je bilo vedno gosteje in visoko resje me je obdajalo; drevesa niso bila več ravna, ampak kriva in polomljena. Z velikim trudom sem šel dalje. Sneg se mi je večkrat udril pod nogama, da sem do vratú stal v visokem resji. A vender sem hitel dalje. „Da le do mlina pridem,“ dejal sem sam v sebi — „potem vže najdem domov.“

Sneg se mi je vsipal v žepe, sneg mi je zmrzoval na hlačicah in nogovicah in voda mi je kapala v črevlje, ali trudnosti nisem čutil. Ne vem, kako dolgo sem vže hodil, ko v hipu zagledam pred seboj globoko brezno. Napolnjevala ga je megla in iz megle so moléli temni vrhovi tenkih jelk. Gozd okolo mene je bil redkejši in na nebu je svetil pólumeseec. Pred menoj za breznom ni bilo drugega nego gozdnato obraščene goré. Spodaj pod menoj, menil sem, je dolina in slišal sem šumenje potoka — ali pa je bilo le šumenje dreves v breskončnem prepadu? Na levo in desno sem iskal pota, ki bi peljal v dolino — a ničesar nisem našel. Tù je bila gôla drča, iz poklin je molélo brinjevo grmovje, potem sem se hotel spustiti nizdolu in vže sem preméril kratko črto ali v pravem času sem se vzdržal na debelej korenini, malo je manjkalo, da nisem zdrsnil po naopičnej steni v brezno. Zdaj nisem mogel več naprej. Šel sem na ozki kraj, nevedoč, kdé sem. „Ko bi prišla kaka srnica, povedala bi mi pravi pot,“ mislil sem, „saj v svetej noči živali govoré v človeških glasovih — in nocoj je sveta noč!“

Poskusil sem iti nazaj, ali kamenje se mi je rušilo pod nogama in nisem mogel naprej. Začel sem hoditi sèm in tjà na ozkem kraji, ker me je jelo zebsti. Začel sem tudi klicati vse domače po imenu — ali nobenega glasú ni bilo slišati od nikoder. Začel sem jokati. Začel sem moliti k božjemu Detetu, da me reši. Ali tudi glas mi je onemogel. Počenil sem na tla: „Zaspal bodem, saj so to le sanje in kadar se vzbudim, bodem doma ali pa v nebesih!“

V hipu zaslišim pokanje suhega grmovja, in začutim, da me je nekaj prijelo in vzdignilo k višku. Iz strahú sem zatisnil oči, nisem se upal pogledati. Gorkota mi je jela prihajati po udih — drevesa in goré so se zibale z menoj. Ko se vzbudim, stal sem pri durih domače hiše. Nekdo me je posadil na tla, pogledam in vidim hostarico, ki je s komolcem potrkala na duri in potlej hitro otíšla.

Duri se odpró, babica me vsa prestrašena potegne k sebi ter zavpije: „Za Božjo voljo, tù je!“ Nese me v izbo — a takój zopet v vežo, stopi pred

vežo in dvakrat prav glasno zažvižga. Potem prinese škač snega, sezuje me in postavi v sneg. V nogah me je zabolélo — a babica je rekla: „To je dobro; ako te boli, nisi ozébel.“

Kmalu so se vračali hlapci in deklet domóv. Iskali so mene. Čez dolgo so se vrnili óče in ko je vže solnce vzhajalo in je babica vže mnogokrat zažvižgala — vrnili so se tudi mati. Sedli so k mojej postelji poleg očeta; imeli so čisto zamólkkel glas. Rekli so, da naj zaspim, ter so zagrnili okno, da bi mi solnce ne sijalo v óči. Óče pa so hoteli vedeti, kako sem se izgubil od hlapca in kod sem hodil.

Začel sem jim pripovedovati, kako sem pot izgrešil, v kako pustinja sem zašel. Ko pa začnem praviti o pólumeseu nad meno in črnih gozdih, o šumenji dreves in globokega brezna, prebledijo óče in póluglasno rekó materi: „Žena, hvaliva Bogá, da je tú, fant je bil na pečini!“ — Pri teh besedah poljubijo me mati na lice, kar so le redkokrat storili, zakrijejo si obraz z zastorom in otidejo iz izbe. „A kako pa si domóv prišel, dečko?“ vprašajo me óče. „Ne vem,“ odgovorim jaz, „bil sem najedenkrat pred hišnimi vrati. Hostarica me je postavila na tla, potrkala je s komolcem na duri in hitro otišla. Babica me je odnesla v izbo — potem pa zopet nazaj v vežo.“

„Zdaj le zaspí,“ dejali so tudi óče, „a jaz grem v cerkev, danes je sveti dan!“ Dolgo sem moral spati, kajti ko sem se vzbudil bila je vže temá okolo mene. Pri mojej postelji je sedela babica, mati pa so kuhali večerjo.

Ko so pozneje domači sedeli okolo mize pri večerji, sedela je tudi hostarica mej njimi. Óče so jo dobili pri cerkvi na grobu njenega moža. Po sveti maši pa so pristopili óče k njej in jo vzeli s seboj na dom. Od sinočnega dogodka pa niso spravili več iz nje, kakor to, da je iskala božjega Deteta v gozdu. Potem je pristopila k mojej postelji, ter me pazno pogledala — a jaz sem se je zeló bal.

V ozadji naše hiše je bila sobica, v njej smo imeli staro pohištvo. To izbico so ukazali óče počediti, postavili so v njo peč, postelj in mizo, nato so povabili hostarico, naj stanuje tú notri. Ostala je pri nas. — Bila je redkokdaj domá. Hodila je po gozdu, kakor prej, nabirala mah in gobe — potem je dolge ure preklečala na grobu umrlega moža — in pozno zvečer se je vračala domóv. Jasno nam je bilo, da je bila hostarica nekdanj srečna in pametna a nagla smrt njenega moža jej je vzela pamet. — Ko sem vže odrastel, bila je hostarica še vedno pri nas. Vsi smo jo imeli radi, bila je tiha in mirna. Samó pes, priklenjen na verigi, lajal je silno, kador jo je ugledal. Tega lajanja nismo razuméli. Nekdanj pa, ko je šla zopet po travniku proti hiši, strgala se je veriga — pes skoči v hostarico — in jej liže lici. Strmeč smo to gledali — ali od hostarice ni bilo zvedeti — odkod to prijateljstvo? — Prišla je pozna jesen. Zopet je hostarica presedela dolge ure na pokopališči — a naš pes je večkrat tako žalostno tulil, da je babica stresavala sivo glavo, rekoč: „Nekdo bo umrl v vási — Bog mu bodi milostiv!“

V kratkem času potem, zbolela je hostarica, ki se je deževnega dné prehladila na pokopališči — in ko je zopet zasijala zôra blaženega božičnega dné, zaspala je v Bogu. V zadnjih trenutkih je podajala očetu in materi roko, želeč jim: „Tisoč in tisoč blagoslovov — tjà gori do nebes!“

(Po „P. Rosegger-ji“ prevéla J. M.)